

Javna rasprava je završena **28. veljače 2011. godine.**

Prijedloge, komentare i primjedbe je dostavilo 3 korisnika:

1. VIPnet d.o.o., Vrtni put 1, HR – 10000 Zagreb
2. Hrvatski Telekom d.d., Savska cesta 32, 10 000 Zagreb
3. Tele 2 d.o.o., Ulica grada Vukovara 269d, 10000 Zagreb

Budući da su prijedlozi, komentari i primjedbe vezani uz određene članke i teme, u nastavku navodimo odgovore HAKOM-a po pojedinim tematikama.

Komentar 1: Članak 5.

U članku 13. dodaje se novi stavak 8. koji glasi:

„U slučaju izmjene kontakt podataka o nositelju vrijedeće dozvole, isti je dužan o izmjeni izvijestiti Agenciju te, ukoliko se izmjena odnosi na naziv ili sjedište nositelja, podnijeti zahtjev za izdavanje nove dozvole sukladno članku 11. ovog pravilnika u roku od mjesec dana od nastanka promjene.“

Hrvatski Telekom:

Razumijemo nastojanja Agencije da se uspostave mehanizmi kako bi se osiguralo da Agencija raspolaže ažurnim podacima o korisnicima radiofrekvencijskog spektra. Međutim skrećemo Vam pažnju kako u slučaju operatora poput HT-a kojima je izdan veliki broj dozvola za uporabu radiofrekvencijskog spektra (na primjer u slučaju dozvola za uporabu radiofrekvencijskog spektra u mikrovalnoj vezi) obveza podnošenja zahtjeva za izdavanje novih dozvola može predstavljati veliki administrativni teret i trošak ne samo za operatora, nego i za Agenciju.

Stoga predlažemo da se predložena obveza podnošenja zahtjeva za izdavanje nove dozvole ograniči samo na nositelja dozvole koji nije operator. Obveza operatora bila bi izvještavati Agenciju o izmjenama kontakt podataka o nositelju vrijedeće dozvole, te o nazivu ili sjedištu nositelja. Slijedom navedenog predlažemo da u članku 13. novi stavak 8. glasi:

„U slučaju izmjene naziva, sjedišta ili kontakt podataka o nositelju vrijedeće dozvole koji je ujedno operator, isti je dužan o izmjeni izvijestiti Agenciju u roku od mjesec dana od nastanka promjene. U slučaju izmjene kontakt podataka o nositelju vrijedeće dozvole koji nije ujedno operator, isti je dužan o izmjeni izvijestiti Agenciju, te ukoliko se izmjena odnosi na naziv ili sjedište nositelja, podnijeti zahtjev za izdavanje nove dozvole sukladno članku 11. ovog pravilnika u roku od mjesec dana od nastanka promjene.“

HAKOM:

Kako je navedeno u obrazloženju Prijedloga pravilnika, dostava izmjena kontakt podataka svih nositelja dozvola nužna je radi ažuriranja podataka o korisnicima usluga HAKOM-a odnosno kako bi se dozvole, računi i obavijesti dostavljali pravovremeno i na ispravnu adresu te kako bi podatci na vrijedećim dozvolama odgovarali stvarnom stanju.

Podatci o nositelju dozvole koji se navode na dozvoli, a koji se odnose na naziv i sjedište nositelja, odgovaraju podacima pod kojim je nositelj registriran u odgovarajućem registru pravnih ili fizičkih osoba i u najvećem se broju slučajeva rijetko mijenjaju. Kontakt podatci vezani uz osobe ili odjele koji su unutar tvrtke odgovorni za pojedine procese, a koji se također dostavljaju HAKOM-u radi gore navedene komunikacije, ne navode se na dozvoli te njihova izmjena ne može utjecati na povećanje troškova i administrativnog posla.

S obzirom na sve navedeno smatramo da razdvajanje nositelja dozvola na operatore i ostale korisnike u članku 13. stavku 8. nije potrebno.

Komentar 2: Članak 12.

Glava VIII. briše se.

Hrvatski Telekom

Člankom 12. Prijedloga Pravilnika predlaže se brisanje glave VIII. Pravilnika o uvjetima dodjele i uporabe radiofrekvencijskog spektra (NN, 136/08, 70/10; dalje: Pravilnik), a koja se odnosi na dodjelu dodatnog radiofrekvencijskog spektra u mrežama pokretnih komunikacija postojećem operatoru javnih elektroničkih komunikacijskih mreža i/ili usluga koji posjeduje vrijedeću dozvolu za uporabu radiofrekvencijskog spektra unutar frekvencijskih pojaseva 880-915/925-960 MHz i 1710-1785/1805-1880 MHz (dalje: postojeći operator).

Iz objašnjenja članka 12. Prijedloga Pravilnika nije jasna svrha predloženog brisanja te način na koji će se postojećim operatorima dodjeljivati dodatni radiofrekvencijski spektar.

Naime, u prvoj rečenici objašnjenja članka 12. Prijedloga Pravilnika navodi se kako se u frekvencijskim područjima 880-915/925-960 MHz i 1710-1785/1805-1880 MHz frekvencije sukladno Tablici namjene dodjeljuju na temelju natječaja. U drugoj rečenici se kao iznimka navodi kako postojeći operatori za proširenje kapaciteta mogu tražiti dodatni radiofrekvencijski spektar na temelju zahtjeva što potvrđuje i Tablica namjene radiofrekvencijskog spektra koja za navedena frekvencijska područja pod općom bilješkom navodi „dodatni kanali na zahtjev operatora“. U trećoj rečenici Agencija navodi: „Primjenjujući načelo nediskriminacije, taj dio spektra bi se trebao dodjeljivati na jedinstven način“. Slijedom navedenog, nije jasno da li bi se i nakon brisanja glave VIII. Pravilnika postojećim operatorima dodjela dodatnog radiofrekvencijskog spektra u predmetnom frekvencijskom području omogućavala na zahtjev ili bi se i u tom slučaju provodio postupak javnog natječaja.

Nadalje, mišljenja smo da u slučaju dodjele dodatnog radiofrekvencijskog spektra postojećim operatorima Agencija treba izdati dodatak dozvoli, odnosno novu dozvolu koja bi se u odnosu na vrijedeću dozvolu mijenjala samo u dijelu koji definira dodijeljeno radiofrekvencijsko područje na način da isto uskladi tako da objedinjuje postojeće i dodatno zatraženo radiofrekvencijsko područje. Pri tome bi se uskladilo samo dodijeljeno radiofrekvencijsko područje dok bi ostali uvjeti uporabe, kao što su na primjer obveza pokrivanja i razdoblje valjanosti dozvole, ostali jednaki uvjetima u vrijedećim dozvolama. U suprotnom, ispunjavanje i praćenje dodatnih ili različitih uvjeta uporabe u odnosu na uvjete uporabe navedene u vrijedećoj dozvoli u praksi ne bi bilo provedivo.

Slijedom navedenog predlažemo zadržavanje glave VIII., odnosno članka 71. Pravilnika, s obzirom da se njime definira način i razdoblje dodjele dodatnog radiofrekvencijskog spektra postojećim operatorima. Podredno, ukoliko Agencija neovisno o prethodno navedenom ipak ustraje u brisanju glave VIII., smatramo kako je potrebno u članku 5. Pravilnika dodati novi stavak 7. na način kako slijedi:

„(7) Postojećem operatoru javnih elektroničkih komunikacijskih mreža i/ili usluga koji posjeduje vrijedeću dozvolu za uporabu radiofrekvencijskog spektra za javne pokretne komunikacijske mreže u određenom frekvencijskom pojasu, nakon provedbe postupka dodjele dodatnog raspoloživog radiofrekvencijskog spektra u tom frekvencijskom pojasu, izdaje se nova dozvola isključivo radi usklađenja podatka o dodijeljenom frekvencijskom području, bez utjecaja na ostale uvjete dodjele i uporabe radiofrekvencijskog spektra iz vrijedeće dozvole postojećeg operatora .“

VIPnet

I) Vipnet predlaže manje izmjene postojećeg pravilnika, odnosno predlaže da se na tragu danih pojašnjenja kako ih mi razumijemo, u Prijedlog pravilnika uvrsti sljedeće:

„Članak X.

U članku 6. stavak 1. točka 4. iz riječi „Zakona“, dodaje se sljedeći tekst:

„a kao iznimka, postojeći operatori za proširenje kapaciteta mogu tražiti dodatni radiofrekvencijski spektar na temelju zahtjeva, kojeg HAKOM dodjeljuje na jedinstveni način primjenjujući načelo nediskriminacije“.

Smatramo da je važno, a nastavno na obrazloženje unutar ove javne rasprave koje je dao HAKOM, osigurati pravnu sigurnost i imati formalno propisanu mogućnost da svaki nositelj dozvole, u svrhu proširenja kapaciteta, može od HAKOM-a zatražiti da razmotri dodjelu dodatnog radiofrekvencijskog spektra unutar već izdane postojeće dozvole, kako bi se zbog implementacije novih tehnologija i potreba tržišta, koja su u određenoj bitnoj mjeri nepredvidiva, osigurala mogućnost podnošenja zahtjeva za proširenje kapaciteta.

U slučaju da je naše razumijevanje pogrešno shvaćeno, odnosno da je HAKOM odlučio brisanjem glave VIII. postojećeg Pravilnika, odnosno u članku 12. Prijedloga pravilnika onemogućiti izvanrednu proceduru zahtijevanja i dodjele dodatnog spektra u svrhu proširenja kapaciteta, očitujemo se kako slijedi:

Budući zaista postoji realna mogućnost da pojedini korisnik radiofrekvencijskog spektra, zbog nepredvidivog razvoja tehnologije i neodgovarajuće procjene budućih potreba za radiofrekvencijskim spektrom, dođe u situaciju manjka postojećih kapaciteta, i ako bi se takav problem rješavao po standardnim procedurama dodjele koje ne uključuju dodjelu po zahtjevu nego samo javni natječaj ili javnu dražbu, tada bi se problem tog pojedinačnog korisnika, po mišljenju Vipneta, rješavao na neobjektivan i nerazmjern način.

Na primjer, ukoliko bi jedan od operatora pokretne mreže prema HAKOM-u izrazio potrebu za proširenjem kapaciteta, iz objektivnih, na činjenicama utemeljenih razloga koje i HAKOM može provjeriti, a ostali operatori nisu suočeni s takvim problemima i nemaju potrebu proširenja vlastitih kapaciteta, onda bi se raspisivao javni natječaj ili javna dražba na kojoj mogu sudjelovati svi operatori i sve zainteresirane strane.

Tada bi se mogla desiti situacija da iz nekih neobjektivnih i/ili netransparentnih razloga, upravo operator koji nema potrebu za proširenjem vlastitih resursa, negativno utječe na operatora koji takvu potrebu ima, a za to je HAKOM-u dao sva potrebna obrazloženja i položio relevantne dokaze. Time bi se desio neželjeni problem na tržištu koji bi HAKOM svakako morao riješiti, a isti bi se po mišljenju Vipneta mogao unaprijed spriječiti ukoliko bi se i dalje zadržala odredba da se u iznimnim okolnostima može putem zahtjeva zatražiti i, ukoliko HAKOM tako odluči, dobiti dodatni spektar van procedura javnog natječaja ili javne dražbe, dakle na jednostavniji način. Vipnetovo mišljenje je da bi rješavanje takvog problema HAKOM-u uzelo puno više resursa od rješavanja samog pojedinačnog zahtjeva za proširenjem kapaciteta, što je svakako bitno uzeti u obzir, a sve s obzirom na mogućnost širokog tumačenja članka 93. stavka 1. točke 4. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/2008).

Ukoliko je upravo ovakav scenarij HAKOM uzeo u obzir kao razlog uvrštavanja novog članka 15a. u Prijedlog pravilnika, onda takvu inicijativu srdačno pozdravljamo, ali ukoliko se taj novi članak ne odnosi na problematiku i potencijalni slučaj kojeg smo izložili, zamolba Vipneta prema HAKOM-u je da se pojednostavnjeni postupak izdavanja dozvole može primijeniti na sve dijelove radiofrekvencijskog spektra za koje nije predviđena dodjela temeljem pojedinačnog zahtjeva.

Vipnet smatra da ne postoji nikakva opasnost da bi se takva odredba mogla zloupotrijebiti, budući je konačna odluka uvijek na Vijeću HAKOM-a, sukladno nalazima HAKOM-ove stručne službe kojoj su na raspolaganju svi instrumenti provjere osnovanosti zahtjeva za pojedinačnom dodjelom, ispitivanje svih mjerodavnih činjenica, pa čak i mogućnost da, ukoliko nakon dodjele utvrdi da je ista neutemeljena, HAKOM poništi izdanu dozvolu (članak 93. stavak 1. točka 1. Zakona o elektroničkim komunikacijama NN 73/2008).

U ovome smislu, Vipnet je u prethodnim javnim raspravama i ranijoj komunikaciji prema HAKOM-u, predlagao da se nositeljima dozvole osigura šira mogućnost izmjene dane dozvole, koja po našem mišljenju mora podrazumijevati i mogućnost dodatne dodjele radi objektivne potrebe za proširenjem dodijeljenog radiofrekvencijskog spektra iz dozvole.

Tele 2

Članak 71 Pravilnika, čije brisanje se predlaže člankom 12 Prijedloga, govori isključivo o dodjeli raspoloživog ali neraspodijeljenog radiofrekvencijskog spektra. Dakle, radi se o dijelu spektra za

kojeg niti jedan sudionik na tržištu nije iskazao interes. Prema važećem Pravilniku postojećim operatorima omogućeno je da u svrhu proširenja postojećih kapaciteta takav dio spektra koriste kroz važeće dozvole (izdavanjem dodataka) i bez dodatnih troškova u vidu plaćanja naknade (za dodjelu radiofrekvencijskog spektra u pojasu koje operatori već koriste). U slučaju brisanja postojećeg članka 71 Pravilnika operatori bi radi korištenja neraspoređenog dijela spektra morali ishoditi novu dozvolu koja bi i generirala dodatni trošak vezan za raspodjelu navedenih frekvencija.

Argument nediskriminacije nije valjano obrazloženje za brisanje postojećeg članka 71 Pravilnika budući da do diskriminacije ne može niti doći budući da za dio spektra o kojem se ovdje govori nitko nije niti aplicirao pa da bi primjenom diskriminativnih uvjeta mogao biti isključen iz korištenja takvog dijela spektra.

Umjesto brisanja postojećeg članka 71 Pravilnika, a kako je predloženo člankom 12 Prijedloga, predlažemo da se postojeći članak 71 stavak 2 Pravilnika izmijeni na način da se trajanje dodatka ne veže uz trajanje pripadajuće dozvole nego da se umjesto toga veže uz trenutak kada se na tržištu pojavi osoba koja će iskazati interes za ovaj dio spektra, te da se u tom trenutku provede odgovarajući postupak za dodjelu dozvola za dio spektra obuhvaćen dodatkom. Na taj način postojeći operatori ne stavljaju se u nepovoljniji položaj, a istodobno je u cijelosti zadovoljen zahtjev transparentnosti i nediskriminacije.

HAKOM:

Brisanjem glave VIII, način izdavanja dozvole radiofrekvencijskog spektra se za pojedine pojaseve vrši u skladu s Tablicom namjene radiofrekvencijskog spektra. HAKOM smatra da je takav način dodjele spektra najtransparentniji za sve sudionike na tržištu.

Sukladno postupcima definiranim u ovom pravilniku (javni natječaj i javna dražba), u slučaju da se može udovoljiti svim zahtjevima zainteresiranih strana, dozvola se izdaje po pojednostavljenom postupku te se ne raspisuje javni natječaj ili javna dražba, ovisno o tome što je određeno Tablicom namjene radiofrekvencijskog spektra.

U svezi izdavanja nove dozvole, HAKOM djelomično uvažava komentare HT-a te će se u članak 5. Pravilnika dodati novi stavak 7. kako slijedi:

„(7) Postojećem operatoru javnih elektroničkih komunikacijskih mreža i/ili usluga koji posjeduje vrijedeću dozvolu za uporabu radiofrekvencijskog spektra za javne pokretne komunikacijske mreže u određenom frekvencijskom pojasu, nakon provedbe postupka dodjele dodatnog raspoloživog radiofrekvencijskog spektra u tom frekvencijskom pojasu, izdaje se nova dozvola radi dodjele dodatnog radiofrekvencijskog spektra, bez utjecaja na ostale uvjete dodjele i uporabe radiofrekvencijskog spektra iz vrijedeće dozvole postojećeg operatora. Danom izdavanja nove dozvole prestaje vrijediti stara dozvola.“

Također, u svrhu pojednostavljenja postupka izdavanja dozvola zatraženih prije stupanja na snagu izmjena i dopuna Pravilnika te kasnije naplate naknada za uporabu radiofrekvencijskog spektra temeljem tih dozvola, dodat će se novi članak 14. kako slijedi:

„Postupci izdavanja dozvole započeti prije stupanja na snagu ovog pravilnika će se dovršiti prema odredbama Pravilnika o uvjetima dodjele i uporabe radiofrekvencijskog spektra (NN

136/08 i 70/10) s izuzetkom za postojeće operatore javnih elektroničkih komunikacijskih mreža koji su uputili zahtjev za proširenje kapaciteta, a posjeduju vrijedeću dozvolu za uporabu radiofrekvencijskog spektra za javne pokretne komunikacijske mreže u određenom frekvencijskom pojasu, kojima će se radi dodjele dodatnog radiofrekvencijskog spektra u tom frekvencijskom pojasu umjesto izdavanja dodatka postojećoj dozvoli sukladno članku 1. ovog pravilnika izdati nova dozvola. Danom izdavanja nove dozvole, prestaje vrijediti stara dozvola.“

Dosadašnji članak 14. postaje članak 15.

Druge napomene:

Komentar 3: Prijava podataka o radijskim postajama.

Hrvatski telekom

Također pozivamo Agenciju da razmotri mogućnosti pojednostavljivanja prijave podataka o postavljenim radijskim postajama, a posebno prijava o izmjenama podataka o postojećoj radijskoj postaji temeljem članka 44. Pravilnika.

HAKOM:

HAKOM smatra da u ovom trenutku nije potrebno mijenjati postupak prijave podataka o radijskim postajama.

Komentar 4: Izdavanje dozvola i način plaćanja

VIPnet

III) Vipnet želi iskoristiti priliku da još jednom pozove HAKOM da pokuša uskladiti načine izdavanja dozvola i plaćanje naknada za radiofrekvencijski spektar, na način da se primijeni procedura koja je na snazi vezano za izdavanje dozvola i plaćanje računa za uporabu i upravljanje brojeanim resursima. Konkretno, molimo HAKOM da uvaži naš prijedlog kojeg smo predstavili u više navrata u okviru drugih javnih rasprava, a to je da se uz dozvolu za uporabu radiofrekvencijskog spektra izdaje račun s određenim rokom dospijeca unutar kojeg je nositelj dozvole obvezan platiti propisane naknade, kako bi se izmijenila postojeća procedura koja zahtijeva da se najkasnije prilikom podizanja dozvole izvrši uplata odgovarajuće naknade.

Postojeću proceduru plaćanja naknada za radiofrekvencijski spektar smatramo otežavajućom za nositelja dozvole, jer se naknade zapravo uplaćuju prije preuzimanja dozvole, a uvjereni smo da bi promjena te procedure na predloženi način bila optimalna i da HAKOM zbog toga ne bi imao nikakvih dodatnih problema jer postoje propisani načini sankcioniranja neplaćanja naknade u vidu oduzimanja izdane dozvole.

Ukoliko bi HAKOM prihvatio ovdje navedene argumente, vjerujemo da HAKOM može predložiti i nadležnom ministarstvu da izmjeni i tekst Pravilnika o plaćanju naknada za pravo uporabe adresa, brojeva i radiofrekvencijskog spektra, radi ujednačavanja principa plaćanja naknada za koje fakture izdaje samo jedna strana – HAKOM.

Time bi se, kako smo naveli, uskladile procedure plaćanja za radiofrekvencijski spektar i brojčane resurse, na zadovoljstvo svih korisnika nositelja dozvola, a uvjereni smo i na zadovoljstvo HAKOM-a.

HAKOM:

HAKOM nakon provedbe analize postupaka smatra da je opravdano i učinkovito primijeniti predložene procedure plaćanja naknada za radiofrekvencijski spektar i ustanovio da može iste implementirati u svoj rad.

Sukladno tome, iz Pravilnika će se brisati točka 6. iz članka 5.

6. ako je podnositelj zahtjeva podmirio naknade za uporabu radiofrekvencijskog spektra prema odredbama Zakona, te naknadu propisanu posebnim propisima koji uređuju plaćanje upravnih pristojbi.

Komentar 5: Ovlasti za obavljanje poslova u elektroničkim komunikacijama

HAKOM:

Tijekom javne rasprave i kontakta s korisnicima, HAKOM je uvidio i potrebne promjene u Pravilniku u dijelu koji se tiče ovlasti. S obzirom na upite korisnika i međunarodne ITU i CEPT preporuke, HAKOM uvodi izdavanje ovlasti za obavljanje sravnjivanja računa elektroničkih komunikacijskih usluga u pomorskom prometu.

U Pravitku 4. Pravilnika će se dodati pod rednim brojem 5. *Ovlast za obavljanje sravnjivanja računa elektroničkih komunikacijskih usluga u pomorskom prometu uz vrijeme trajanje ovlasti 10 godina.*